

دانشگاه زنجان

دانشکده مهندسی

گروه برق

پایان نامه کارشناسی

گرایش: قدرت

عنوان: حل مساله مشارکت واحدهای تولیدی در حضور عدم

قطعیت انرژی خورشیدی و بادی

استاد راهنما:

دکتر عباس ربیعی

نگارش:

مهدی خوئینی

شهریور ۹۷

قدردانی

تقدیر و تشکر شایسته از استاد فرهیخته جناب آقای دکتر ربیعی که با نکته های دلاویز و گفته های

بلند، صحیفه های سخن را علم پرور نمود و همواره راهنما و راه گشای نگارنده در اتمام و اکمال پایان نامه

بوده است.

از آقای محمود طاهری به دلیل یاریها و راهنماییهای بی چشمداشت ایشان کمال تشکر را دارم.

همچنین از خانواده خویش تشکر می نمایم که صبورانه و صادقانه من را همراهی نموده است تا

بتوانم در کمال آرامش و آسایش به تهیه و تنظیم پایان نامه بپردازم.

چکیده

همانطور که می دانیم منابع انرژی تجدید پذیر روز به روز در حال رشد و پیشرفت هستند. یکی از

کارهای مهمی که باید صورت گیرد، مدل سازی این منابع تولید برق می باشد. در این پروژه بنا داریم مسئله

مشارکت واحدهای تولیدی را در حضور عدم قطعیت منابع انرژی تجدید پذیر مورد بررسی قرار دهیم. مسئله بدین صورت است که می خواهیم هزینه خرید برق از واحدهای حرارتی و تجدید پذیر را کمینه کنیم.

روش کار بدین صورت خواهد بود که عدم قطعیت تابش خورشید و سرعت باد با استفاده از توزیع

احتمالی مربوطه مدل خواهد شد و با استفاده از روش شبیه سازی مونت کارلو این رفتار تصادفی منابع

تجدید پذیر مورد مطالعه و بررسی قرار خواهد گرفت. مطالعات در محیط نرم افزار های GAMS و

MATLAB و بر روی شبکه ۳ ماشینه استاندارد IEEE انجام خواهد شد.

فهرست ■ ویژه برق و انرژی	
انواع مسائل بهینه سازی	۱-۱-۲
پارامتر های مسئله	۲-۲
مدل سازی مسئله مشارکت بدون انرژی باد و خورشید	۳-۲
توضیح معادلات مسئله	۴-۲
روش حل مسئله	۵-۲
برنامه نویسی درجه دوم اعداد صحیح	۱-۵-۲
حل کننده BARON	۲-۵-۲
اضافه کردن پنل خورشیدی به مسئله	۶-۲
معادلات مشارکت با اضافه شدن پنل خورشیدی	۱-۶-۲
محاسبات توان پنل خورشیدی	۲-۶-۲
اضافه کردن توربین بادی به مسئله	۷-۲
معادلات مشارکت با اضافه شدن توربین بادی	۸-۲
محاسبات توان توربین بادی	۱-۸-۲
۳- فصل سوم نتایج شبیه سازی	۲۶
منحنی بار	۱-۳
مشخصات واحدهای حرارتی	۲-۳
توضیح مشخصات واحد های حرارتی	۱-۲-۳
۳-۳ نتایج حاصل مسئله مشارکت واحدهای تولیدی بدون واحد روشن و خاموش بودن واحد ها و توان تولیدی آنها	۲۹
۴-۳ نتایج با اضافه شدن منابع تجدید پذیر	۳۳
منحنی توزیع سرعت باد	۱-۴-۳
منحنی های انرژی خورشیدی	۲-۴-۳
مشخصات پنل خورشیدی	۳-۴-۳
دمای محیط در ساعات مختلف	۴-۴-۳
مشخصات توربین بادی	۵-۴-۳
هزینه کل با منابع تجدید پذیر	۶-۴-۳
هزینه ساعتی	۷-۴-۳
توان متوسط تولیدی واحد های حرارتی	۸-۴-۳
توان در دسترس و خریداری شده منابع تجدید پذیر	۹-۴-۳

فهرست جداول

جدول ۱-۲: انواع مسائل بهینه سازی	۱۸
جدول ۲-۲: پارامترهای پنل خورشیدی	۲۴
جدول ۳-۲: پارامترهای توربین بادی	۲۵
جدول ۱-۳: بار ساعات مختلف شبکه مورد مطالعه	۲۷
جدول ۲-۳: مشخصات واحد های حرارتی مورد مطالعه	۲۸
جدول ۳-۳: مشخصات یک واحد حرارتی	۲۸
جدول ۴-۳: نتایج شبیه سازی بدون منابع تجدیدپذیر	۲۹
جدول ۵-۳: میانگین و انحراف استاندارد سرعت باد در منطقه مورد مطالعه [۳]	۳۳
جدول ۶-۳: پارامترها توزیع ویبال سرعت باد منطقه مورد مطالعه	۳۵
جدول ۷-۳: میانگین و انحراف استاندارد تابش انرژی خورشیدی در منطقه مورد مطالعه [۳]	۳۵
جدول ۸-۳: پارامترهای توزیع بتای تابش	۳۶
جدول ۹-۳: مشخصات پنل مورد مطالعه	۳۷
جدول ۱۰-۳: دمای محیط در ساعات مختلف	۳۸
جدول ۱۱-۳: مشخصات توربین بادی مورد مطالعه	۳۸

فهرست اشکال

- شکل ۱-۱: درصد استفاده از منابع انرژی مختلف برای تولید برق [۱۲] ۲
- شکل ۲-۱: ظرفیت نصب شده نیروگاه های خورشیدی در سال های مختلف ۵
- شکل ۳-۱: ظرفیت کل مزارع بادی و رشد سریع آن در سال های اخیر [۱۲] ۷
- شکل ۴-۱: نمودار های توزیع های ویبال با پارامتر مقیاس مختلف ۹
- شکل ۵-۱: مقایسه توزیع بتا با پارامتر های مختلف ۱۰
- شکل ۶-۱: دیاگرام ساده نیروگاه حرارتی ۱۱
- شکل ۷-۱: مدل ساده شده یک نیروگاه حرارتی ۱۳
- شکل ۸-۱: منحنی ورودی و خروجی نیروگاه حرارتی ۱۴
- شکل ۱-۳: نمودار بار ساعتی شبکه مورد مطالعه ۲۷
- شکل ۲-۳: مقدار تولید واحد های های حرارتی بدون منابع تجدید پذیر ۳۰
- شکل ۳-۳: هزینه خرید توان از سه واحد در هر ساعت بدون تجدید پذیر ۳۱
- شکل ۴-۳: هزینه خرید برق از واحد g_1 در ساعات مختلف ۳۱
- شکل ۵-۳: هزینه خرید برق از واحد g_2 در ساعات مختلف ۳۲
- شکل ۶-۳: هزینه خرید برق از واحد g_3 در ساعات مختلف ۳۲
- شکل ۷-۳: نمودار متوسط سرعت باد در ساعات مختلف شبانه روز ۳۴
- شکل ۸-۳: نمودار میانگین تابش در ساعات مختلف روز ۳۷
- شکل ۹-۳: هیستوگرام هزینه کل تمام شده خرید برق از واحد های تولیدی ۳۹
- شکل ۱۰-۳: هزینه کل خرید برق در ساعات مختلف ۳۹
- شکل ۱۱-۳: توان متوسط تولیدی واحد g_1 در ساعات مختلف شبانه روز ۴۰
- شکل ۱۲-۳: توان متوسط تولیدی واحد g_2 در ساعات مختلف شبانه روز ۴۰
- شکل ۱۳-۳: توان متوسط تولیدی واحد g_3 در ساعات مختلف شبانه روز ۴۱
- شکل ۱۴-۳: تعداد تکرارهای مربوط به خاموش بودن واحد g_1 ۴۱
- شکل ۱۵-۳: تعداد تکرارهای مربوط به خاموش بودن واحد g_2 ۴۲
- شکل ۱۶-۳: تعداد تکرارهای مربوط به خاموش بودن واحد g_3 ۴۲
- شکل ۱۷-۳: مقدار توان در دسترس و توان خریداری شده واحد بادی ۴۳
- شکل ۱۸-۳: مقدار توان در دسترس و توان خریداری شده واحد خورشیدی ۴۳

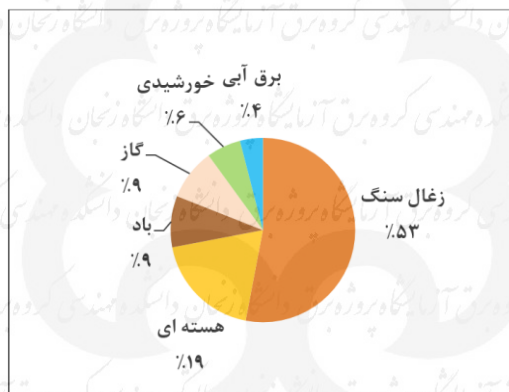
۱-۱ انرژی های تجدیدپذیر

بسیاری از کشورها برای تأمین انرژی شان، بیشتر بر زغال سنگ، نفت و گاز طبیعی متکی هستند اما وابستگی به سوخت های فسیلی یک مشکل بزرگ به همراه دارد. مشکل این جا است که میزان سوخت های فسیلی محدود است و در نهایت به اتمام خواهند رسید یا زمانی فرا می رسد که استخراج باقی مانده آن بسیار گران تمام خواهد شد. ولی با توجه به شکل ۱-۱ بیشترین سهم انرژی را در حال حاضر سوخت های فسیلی دارند.

همچنین سوخت های فسیلی باعث آلودگی هوا، آب و خاک می شوند و گازهای گلخانه ای تولید می

در این شرایط منابع انرژی تجدیدپذیر جایگزین های پاک برای سوخت های فسیلی هستند. البته

آنها هم بدون مشکل نیستند اما آلودگی بسیار کمتر و گازهای گلخانه ای کمتری تولید می کنند و تمام هم نمی شوند. در اینجا منابع اصلی انرژی های تجدید پذیر مورد بررسی قرار می گیرند.

شکل ۱-۱: درصد استفاده از منابع انرژی مختلف برای تولید برق [۱۲]

۲-۱ انرژی خورشیدی

خورشید قدرتمندترین منبع انرژی است. نور خورشید یا انرژی خورشیدی می تواند برای گرمایش، روشنایی و خنک کردن خانه ها و ساختمان های دیگر، تولید برق، گرم کردن آب و انواع فرآیندهای صنعتی مورد استفاده قرار گیرد. فناوری مورد استفاده برای به دست آوردن و جمع آوری انرژی خورشید به طور دائم در حال تحول است، از جمله این فناوری ها لوله های آب گرم کن پشت بام، سلول های فوتو-ولتائیک و آرایه های آینه است. صفحات روی پشت بام ها چیزی را به طبیعت تحمیل نمی کنند اما آرایه های بزرگی که

۱-۲-۳ تولید برق خورشیدی فتو ولتاییک

فتو ولتاییک، یکی از انواع سامانه‌های تولید الکتریسیته از نور خورشید است. در این روش با

بکارگیری سلول خورشیدی، تولید مستقیم الکتریسیته از تابش خورشید امکان پذیر می‌شود. الکتریسیته یا

می‌تواند به‌طور مستقیم از انرژی خورشید تولید شود و ابزارهای فتوولتاییک استفاده کند یا به‌طور غیر مستقیم

از ژنراتورهای بخار ذخایر حرارتی خورشیدی را برای گرما بخشیدن به یک سیال کاربردی مورد استفاده قرار

می‌دهند.

به پدیده ای که در اثر تابش نور بدون استفاده از مکانیسم‌های محرک، الکتریسیته تولید کند، پدیده

فتوولتاییک و به هر سیستمی که از این پدیده‌ها استفاده کند سیستم فتوولتاییک گویند. سیستم‌های

فتوولتاییک یکی از پر مصرف‌ترین کاربردهای انرژی‌های نو می‌باشند. از سری و موازی کردن سلول‌های

آفتابی می‌توان به جریان و ولتاژ قابل قبولی دست یافت. در نتیجه به یک مجموعه از سلول‌های سری و

موازی شده پنل فتوولتاییک می‌گویند. امروزه اینگونه سلولها عموماً از ماده سیلیسیم تهیه می‌شود و

سیلیسیم مورد نیاز از شن و ماسه تهیه می‌شود. سیستم‌های فتوولتاییک را می‌توان بطور کلی به دو بخش

اصلی تقسیم نمود:

• روش غیرفعال: شامل اجزای زیر است:

➤ دیوار حائل سنگین (ظرفیت حرارتی بالا)

➤ دیوار ترومب

➤ بالکن‌های خورشیدی یا فضای خورشیدی

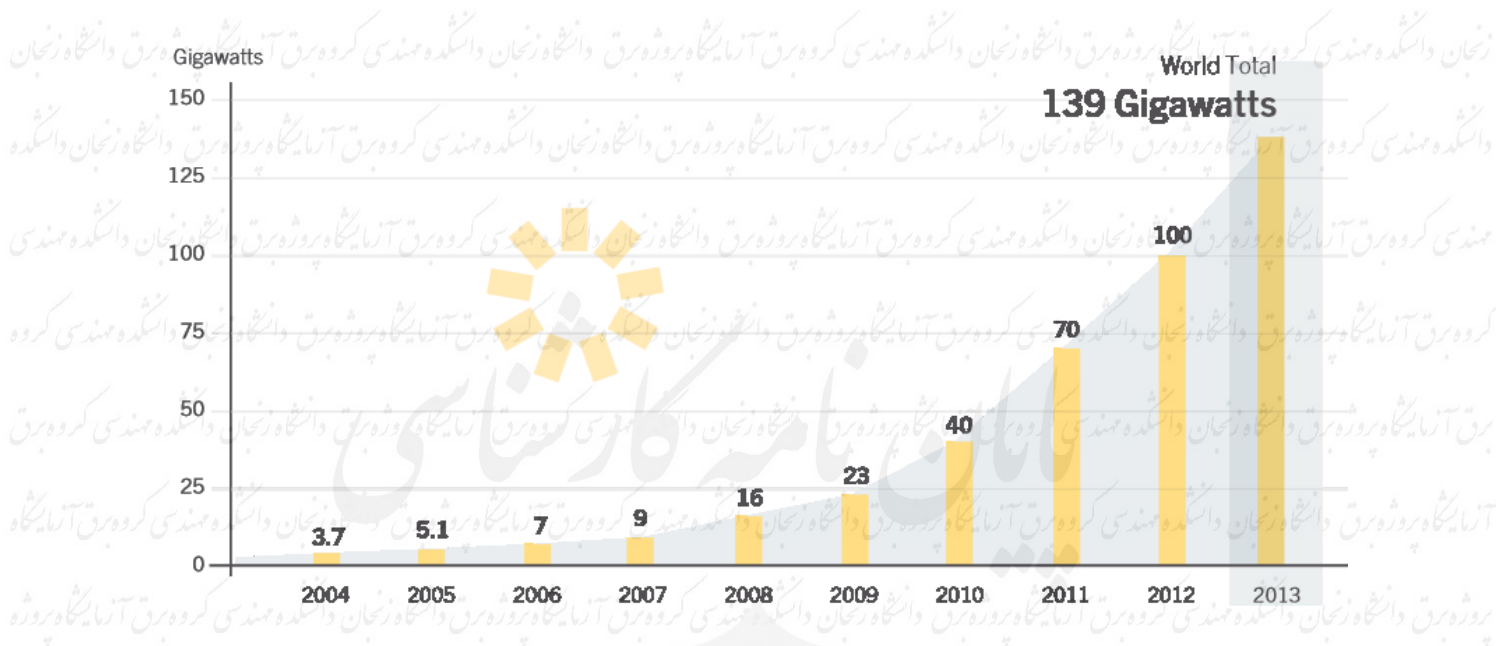
➤ حیاط مرکزی

• پنل خورشیدی: این بخش در واقع مبدل انرژی تابشی خورشید به انرژی الکتریکی بدون

واسطه مکانیکی می‌باشد که کلیه مشخصات سیستم را کنترل کرده و توان ورودی پنلها را

طبق طراحی انجام شده و نیاز مصرف کننده به بار مصرفی یا باتری، تزریق و کنترل می‌کند.

دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

شکل ۱-۲: ظرفیت نصب شده نیروگاه های خورشیدی در سال های مختلف

برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

۳-۱ انرژی باد

زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

باد حرکت هوا است و موقعی ایجاد می شود که هوای گرم صعود می کند و هوای خنک تر برای جایگزینی آن هجوم می برد. انرژی باد قرن ها برای حرکت دادن کشتی های بادبانی و چرخاندن آسیاب های بادی ای که غلات را خرد می کردند به کار می رفت. امروزه انرژی باد توسط توربین های بادی گرفته می شود و برای تولید برق مورد استفاده می گیرد.

برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

ها می توانند برای پرندگان مهاجر و خفاش ها مشکل ساز باشند.

آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

۱-۳-۱ مزایای انرژی بادی

آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

از آنجایی که انرژی باد در زمستان (که در این فصل بهره‌وری انرژی خورشیدی کمتر است) با توجه

پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

به وزش باد بیشتر می‌باشد و همین وزش شدید باعث می‌شود که الکتریسیته بیشتری تولید گردد، بنابراین

برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

استفاده از انرژی باد در زمستان بسیار به صرفه است. و طبق شکل ۱-۳ ظرفیت کل نصب شده در سال های

اخیر رشد سریعی داشته است.

دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

انرژی باد آلودگی ایجاد نمی‌کند و جزو انرژی‌های تجدید پذیر می‌باشد و هزینه این انرژی به مراتب

زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان دانشکده مهندسی گروه برق آزمایشگاه پروژه برق دانشگاه زنجان

کمتر از هزینه الکتریسیته تولید شده توسط زغال سنگ و شکافت هسته‌ای می‌باشد

۱-۳-۲ ناکار آمدیهای انرژی بادی

یکی از مسائل مهم در ناکارآمدی انرژی بادی مسئله زیست محیطی می باشد، با توجه به اینکه این مولدهای برق دارای ظاهر ناخوشایند و نسبت به دیگر انرژی های پاک دارای سر و صدای بالای هستند زندگی حیوانات را تحت تأثیر قرار می دهند و ظاهر محیط زیست را خراب می کنند.

۱-۳-۳ توان بالقوه توربین

انرژی موجود در باد را می توان با عبور آن از داخل پره های و سپس انتقال گشتاور پرها به روتور یک ژنراتور استخراج کرد. در این حالت میزان توان تبدیلی با تراکم باد، مساحت ناحیه جاروب شده توسط پره و مکعب سرعت باد بستگی دارد. به این ترتیب میزان توان قابل تبدیل در باد را می توان به این ترتیب به دست آورد:

$$P = \frac{1}{2} \alpha \rho \pi r^2 v^3 \quad (1-1)$$

که در این فرمول P توان تبدیلی به وات، α ضریب بهره‌وری (که به طراحی توربین وابسته است)، ρ تراکم باد بر حسب کیلوگرم بر متر مکعب، r شعاع پره های توربین بر حسب متر و v سرعت باد بر حسب متر بر ثانیه است.

زمانی که توربین انرژی بادی را می گیرد سرعت باد کم خواهد شد که این خود باعث جدا شدن باد می شود. آلبرت بتز فیزیکدان آلمانی در ۱۹۱۹ اثبات کرد که یک توربین حداکثر می تواند ۵۹ درصد از انرژی بادی را که در مسیر آن می وزد را استخراج کند و به این ترتیب α در معادله بالا هرگز بیشتر از ۰٫۵۹ نخواهد شد.

از ترکیب این قانون با معادله بالا می توان این گونه نتیجه گرفت:

• حجم هوایی که از منطقه جاروب شده توسط پرها عبور می کند به میزان سرعت باد و چگالی هوا وابسته است. برای مثال در روزی سرد با دمای ۱۵ درجه سانتی گراد (۵۹ درجه فارنهایت) در سطح

دریا، چگالی هوا برابر ۱۰۲۲۵ کیلوگرم بر متر مکعب است. در این حالت عبور بادی با سرعت ۸ متر بر ثانیه در روتوری به شعاع ۱۰۰ متر تقریباً موجب عبور ۷۷۰۰۰۰ کیلوگرم باد در منطقه جاروب

شده توسط پرها خواهد شد.

دانشجویان محترم:

جهت دسترسی به متن کامل پایان نامه‌ها به کتابخانه دانشکده مهندسی و یا آزمایشگاه پروژه گروه برق مراجعه فرمایید.

۱-۴ نتیجه گیری

همان طور که در نتایج حاصل از شبیه سازی می بینیم هزینه تمام شده کل با اضافه شدن منابع تجدیدپذیر از ۱۹۲۴۸۸ دلار به ۱۷۱۱۶۰ دلار کاهش یافت. وضعیت روشن و خاموش بودن واحد یک به مقدار توان در دسترس باد و خورشید بستگی دارد و در بعضی از تکرار های مونت کارلو واحد یک در تمام ساعات شبانه روز روشن می باشد. واحد دو طی ساعات ۲ تا ۶ بامداد در بیشتر تکرار ها خاموش و واحد ۳ واحد گران قیمت و سریعی بود و در حالت بدون منابع تجدیدپذیر بخش بزرگی از توان مورد نیاز شبکه را به دلیل پایداری و قابلیت اطمینان شبکه تامین می کرد و با اضافه شدن منابع تجدید پذیر مقدار توان خریداری شده از این واحد کاهش یافت.

۲-۴ جمع بندی

منابع تجدیدپذیر علاوه بر آن که محیط زیست را آلوده نمی کنند استفاده از آنها باعث افزایش قابلیت اطمینان شبکه و افزایش رزرو گردان و همچنین پرداخت نکردن حق جریمه آزاد کردن گاز های گلخانه ای^۱ در محیط توسط تولید کننده توان می شود. همچنین استفاده از آنها باعث کاهش هزینه ها می شود.

۳-۴ پیشنهادات

- برای بهبود مطالعات آینده پیشنهادات ذیل ارائه می شود:
- ۱- مزرعه خورشیدی و بادی با تمام مزایایی که دارند، دارای عدم قطعیت هستند برای حل این مشکل باید از یک باتری کنار آنها استفاده کرد تا در مواقعی که توان مورد نیاز شبکه نیست آن را ذخیره کرده و در مواقع نیاز آن را در اختیار شبکه قرار دهد.
 - ۲- در این مطالعه بار به صورت غیر قطعی در نظر گرفته نشده بود که این عامل نیز خود تاثیر گذار بر تصمیمات تصمیم گیرنده می باشد.
 - ۳- پارامتر های غیر قطعی دیگری در مسئله وجود دارند که فعلا در این پروژه در نظر گرفته نشدند مثل دمای محیط و احتمال رخ داد خطا^۲ و خارج شدن خطوط و واحد های حرارتی از مدار.

¹ Carbon tax

² fault

منابع

[۱] W.A.J و W.B.F، تولید و بهره برداری و کنترل در سیستم های قدرت ح.سیفی، تدوین، ۱۳۷۱.

[۲] نیکوکار، م و ب، عربزاده. آمار و احتمالات کاربردی (۱۳۹۱) تهران انتشارات آزاده

[3] Partha Kayal a, C.K. Chanda Optimal mix of solar and wind distributed generations considering performance improvement of electrical distribution network

[4] M. DAHBIa,b,* A. BENATIALLAHb ; M.SELLAM c The Analysis of Wind Power Potential in Sahara Site of Algeria-an Estimation Using the 'Weibull' Density Function

[5] Y. M. Atwa, Student Member, IEEE, E. F. El-Saadany, Senior Member, IEEE, M. M. A. Salama, Fellow, IEEE, and R. Seethapathy, Member, IEEE Optimal Renewable Resources Mix for Distribution System Energy Loss Minimization

[6] J. M. Arroyo, Student Member, IEEE, and A. J. Conejo, Senior Member, IEEE Optimal Response of a Thermal Unit

[7] Soroudi, A. (2017). Power System Optimization Modeling in GAMS. Belfield, Dublin, Ireland: University College of Dublin.

[8] Bertsekas, Dimitri P. (2016). Nonlinear Programming (Third ed.). Cambridge, Massachusetts.: Athena Scientific.

[9] GAMS Documentations . BARON Solver . https://www.gams.com/latest/docs/S_BARON.html

[10] Boyd, Stephen P.; Vandenberghe, Lieven (2004). Convex Optimization Cambridge University Press.

[11] Bradford, Travis (2006). Solar Revolution: The Economic Transformation of the Global Energy Industry. MIT Press.

University of Zanjan

Department of Electrical Engineering

BSc's Thesis

Unit commitment with solar and wind uncertainty

By

Mehdi Khoeini

Supervisor

Dr. Abbas Rabiee

Year

September 2018